

HC Noordbarge



Jaargang 2024 nummer 4

Secretaris: Henk Jeurink – Laan van het Kwekebos 229 – 7823 KE Emmen
06 25186205 – hendrik.jeurink@gmail.com
www.noordbarge.info – bankrekening hc noordbarge: NL 96 ABNA 0252623207

In memoriam

Op 27 augustus van dit jaar werd de Historische Commissie niet geheel onverwachts opgeschrikt door een bijzonder overlijdensbericht in het Dagblad van het Noorden. Na een lang ziekbed waren op 22 en 23 augustus Jan en Aaltje Uneken-Tip van ons heengegaan. Noordbarge betekende voor Jan en Aaltje heel veel tijdens hun leven. Jan was op 8 mei 1941 aan de Groene Loo geboren. Zijn vader werkte in die tijd bij de familie Huizing aan de latere Oude Zuidbargerstraat 1. Jan Uneken was een echte Noordbargerkenner. Hij werd vaak gevraagd om groepen of voor de radio deze kennis te uiten. Aaltje Tip kwam uit Wilhelmsoord. Daar werd ze op 1 april 1943 geboren. We denken dat Aaltje vaker haar geboortedorp Loeksham noemde.



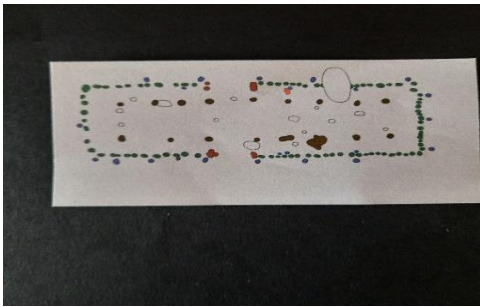
Aaltje was één van de mensen die zich in 2004 spontaan opgaf om deel te nemen aan de Historische Commissie Noordbarge. In 2005 hebben we aandacht besteed aan het feit dat het toen zestig jaar geleden was dat we bevrijd waren in Noordbarge. Samen met Hendrik Garming heeft Aaltje gezorgd dat alle mensen die de bevrijding van Noordbarge op 10 april 1945 hadden meegemaakt werden uitgenodigd voor een reünie. Daar had zij een pokkel werk aan. Jan heeft een groot deel van zijn leven bij de Lagere Agrarische School [LAS] als conciërge/onderhoudsman gewerkt. Aaltje werkte bij de Timmerfabriek van Hendrik en Henk Scholten. Ook de LAS was haar werkgever. Tijdens onze jaarlijkse inloopdagen waren deze 'actievelingen' altijd van de partij. Daarvoor zijn we hen nog altijd zeer dankbaar. De laatste jaren woonden ze op de voormalige Noordbarger Esch in de Deverbrink. Jan en Aaltje laten twee kinderen Ben en Joke na. We zullen hun beide ouders met hun grote liefde voor Noordbarge altijd in onze gedachten houden.

Huisplattegrond Noordbarge

Een ander fenomeen, dat deels aansluit bij ontwikkelingen in het Duitse gebied en waar de plattegronden van het type Noordbarge een representant van zijn, betreft de aanwezigheid van structuren waarvan de wandgreppels een belangrijk constructie technisch element vormen. Plattegronden met wandgreppels zijn opgegraven bij Zutphen-Leesten en Didam-Albergen. In dit opzicht is het interessant om de plattegronden uit de omgeving van Emmen te bezien. Evenals de wandgreppelhuizen van Noordbarge, blijken ook verscheidene plattegronden van de Frieslandweg (Emmen) constructie technische overeenkomsten te vertonen en voort te borduren op de voor

Noordbarga geschetste ontwikkeling, met de huizentypologie in het aangrenzende Duitse gebied. Op basis hiervan moet zelfs geconcludeerd worden dat het type Noordbarga niet tot 100 maar tot in de 3 e eeuw doorloopt. Ook deze plattegronden kenmerken zich door smalle maar zeer langwerpige constructies. De resultaten van het onderzoek bij Flögeln (Eekhöltjen, Nedersaksen) bieden aanknopingspunten voor een nadere duiding van de plattegronden van het type Noordbarga. Ook verscheidene van deze plattegronden zijn extreem lang, tot bijna 70 meter, en relatief smal, tot ca 6 meter. Opvallende overeenkomsten betreffen de wanden die in veel gevallen middels het graven van wandgreppels geconstrueerd zijn. Buitenstijlen ontbreken en ook wat betreft binnen indeling bestaan grote overeenkomsten met de voor Drenthe opgestelde typologie. De oudste plattegronden zijn tweebeukig en tweedelig uitgevoerd, type Wijster A. In de loop van de ontwikkeling ontstaan steeds vaker eenbeukige ruimtes door de deklust te verplaatsen richting de wanden. Daarnaast neemt ook het aantal vertrekken toe. Naar aanleiding van de opgraving bij Midlaren-De Bloemert hebben Nicolay en Waterbolk de uit de Romeinse tijd daterende plattegronden vergeleken met oudere opgravingsgegevens uit Noord-Drenthe en het Fries-Groningse kustgebied. Op basis daarvan reconstrueerden ze een Noord-Drentse bouwtraditie die naar alle waarschijnlijkheid ook het terpengebied heeft omvat (type Midlaren). De plattegronden verschillen met die van de Wijster/Peelo typologie wat betreft de constructie van de wand- en de binnenconstructie. De wandconstructie bestaat uit zeer dicht op elkaar geplaatste palen. De binnenconstructie lijkt deels drie- deels tweebeukig. Wandgreppels en eenbeukige binnenruimtes ontbreken. Interessant is dat ook de nederzetting bij Rhee, die tot voor kort gedateerd werd in de Late IJzertijd maar naar aanleiding van nieuw onderzoek eerder in de Midden-Romeinse tijd geplaatst moet worden, qua gebouwconstructie goed in te passen is in deze typonologie. Op basis van een vergelijking met plattegronden uit de Vroege Middeleeuwen.

Uit deze overgenomen testen uit het boek over boerderijplattegronden blijkt dat er bebouwing in Noordbarga moet zijn geweest in de Vroeg Romeinse tijd. Misschien is daar aan ontleend dat er al eeuwen terug in Noordbarga gewoond werd. We nemen niet aan dat dit in de vorm van een esdorp is geweest. Toch is het interessant om eens voorgeschoteld te krijgen of deze vorm van wonen groepsgewijze of meer individueel van karakter was.



Links een afbeelding van een huisplattegrond uit de late IJzertijd of de eerste AD uit Noordbarga, huisnummer 12. Dit huistype staat bekend als *'Type Noordbarga'*.

Tijdens de aanleg van de Hondsrugweg tussen 1972-1974 zijn er in deze omgeving veel bewonersresten gevonden. Vooral sporen van urnen kwamen veelvuldig voor.

Beide feiten duiden op vroege bewoning in dit deel van de Hondsrug.

Inloopmiddag 2024

Door omstandigheden is de inloopmiddag verplaatst van de 2^{de} zaterdag van oktober naar de 1^{ste} zaterdag van november. De definitieve datum is nu [zaterdag 2 november 2024](#). Plaats van samenkomst is vanaf 13.30 uur in het nieuwe schoolgebouw van Terra Emmen. Dit gebouw staat aan de Huizingsbrinkweg 9 [7812 BK]. Voor deze middag hebben we de bekende uitgever Gerben Dijkstra uit Beilen bereid gevonden om ons iets te vertellen over het ontstaan van de nederzetting Noordbarga. Ook vertellen we overal rond dat ons dorp vermoedelijk het oudste dorp van Nederland is. Tijd om daar is wat dieper op in te gaan. Na de pauze komt de oh zo bekende Eddy Zinnemers met zijn eigengemaakte quiz. Hij gaat ons testen over onze kennis van de historie. Daarnaast blijft er voldoende tijd over om hernieuwd contact met elkaar te leggen. Het wordt weer een middag die u van ons gewend bent. Graag opgeven tot en met 30 oktober 2024 bij Henk Jeurink: te bereiken onder 06 25186205 of hendrik.jeurink@gmail.com

Tenslotte

De penningmeesters ontdekten dat nog lang niet iedereen zijn/haar donatie [we missen nog de overmaking van 45 donateurs] hebben overgemaakt. Graag vestigen we daar uw aandacht op. Het komt vast wel goed. Mocht u nog iets over Noordbarga in uw bezit hebben wat u kwijt wil, dan graag contact opnemen met onze commissieleden Geesje Gerrits [0591 640263] of Henk Jeurink [06 25186205]. Bij Geesje kunt u ook terecht voor alle attributen die de HC Noordbarga in de loop van de tijd heeft uitgegeven. De HC wil nog steeds graag in het bezit komen van de mailadressen van haar donateurs. Dat stelt ons in staat om meer digitaal verkeer met u op gang te brengen. Bovendien scheelt dat portokosten. Geesje Gerrits [geesjeenarm@hetnet.nl] of Lien Harms [lharms@home.nl] nemen graag uw mailadres in ontvangst.